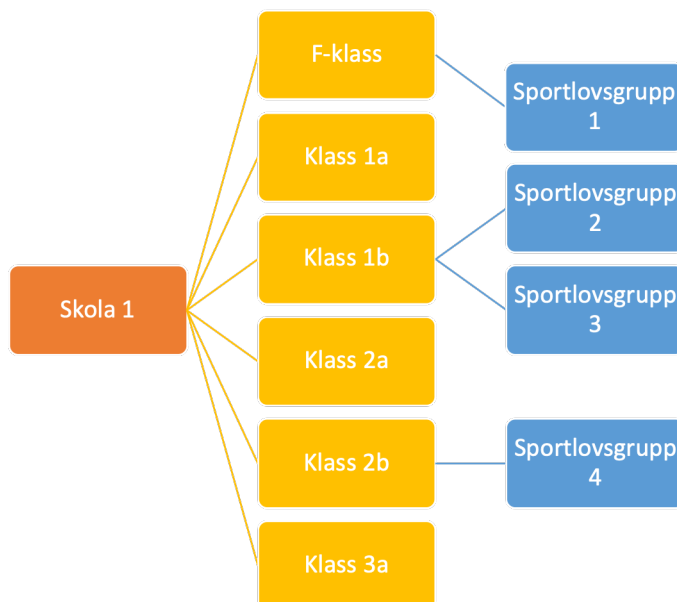

Organisation, lärare och elever

Stöd till huvudman och rektor

Maria Lim Falk & Tomas Riad

Detta stödmaterial är framtaget av forskargruppen Intensivsvenska vid Stockholms universitet. Just nu testas och utvärderas materialet inom Skolverkets försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov.

Hänvisning till detta dokument:

Lim Falk, Maria & Tomas Riad. 2026. *Organisation, lärare och elever. Stöd till huvudman och rektor* (Skolverkets försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov). Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.

Innehåll

Förord	3
Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov – ett regeringsuppdrag	4
Regeringens uppdrag till Statens skolverk	4
Statens skolverks uppdrag till Stockholms universitet	4
Ett flexibelt ramverk för läsförståelsen arbetas fram	4
Prövning av modellen och dess delar	5
Arbetsätt och tidsplan	6
Stöd till huvudman och rektor	7
Varför ska du som huvudman anordna försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov?	7
Försöksverksamheten är en direktverkande praktisknära utbildningsinsats	7
Statsbidrag kan sökas för intensivträning i svenska	9
Intensivträning i svenska	9
Fritidsaktiviteter som en del av de språkstärkande insatserna	10
Organisation	11
Ordinarie undervisning och språkstärkande insatser under skollov	12
Elever och lärare	13
Elevurval och grupper	13
Organisation av elever och undervisande personal – exempel	14
Planering för undervisning och genomförande	15
Hur många timmar ska undervisningen bedrivas? Mellan vilka tider?	15
Var ska undervisningen äga rum?	16
Hur kommer eleverna till och från undervisningen?	16
Hur ser möjligheterna ut vad gäller frukt, mellanmål och lunch?	16
Hur ser möjligheterna ut till samarbete med skolbibliotek och bibliotekarier?	16
Vad behöver kommuniceras till vårdnadshavare?	17
Hur får man eleverna att komma varje dag?	17
Exempelscheman för språkstärkande insatser under skollov	17
Årshjul med skolloven	20
Faser i planeringsarbetet	20
Årshjul för skolloven – ramar för stöd	22
Referenser	24

Förord

Detta dokument är riktat till dig som huvudman eller rektor. Det är en första version av det stöd som utarbetas för organisation inom Skolverkets regeringsuppdrag *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov*.

Stödet ska

- klargöra innebörden av *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov* – syftet, målet, intentionerna
- ge vägledning vad gäller målgruppen och ge exempel på hur man kan resonera kring elevurval och gruppindelning¹
- ge vägledning vad gäller organisation av insatsen: bemanning för olika funktioner, planering av förberedelser inför genomförande av insatsen, strategier för kontakt och information till vårdnadshavare
- ge vägledning för planering av undervisningen och fritidsverksamheten och ge exempel på schemaläggning.

Det är forskargruppen Intensivsvenska vid Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet, som på uppdrag av Skolverket arbetar fram stödmaterialet för *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov*. Projektgruppen som under 2025 och 2026 arbetar med uppdraget inkluderar utöver författarna till föreliggande text: Samuel Ankarcrona, David Hjorter, Monica Karlsson, Ulla Lundström Ek, Heidi Melin, Inez Sundsten, Klara Svedäng, Miranda Söderström Moeschlin.

Maria Lim Falk, projektledare

2026-01-26

¹ Figuren på framsidan visar ett möjligt sätt att organisera eleverna i grupper för språkstärkande insatser under ett skollov, i detta fall sportlovet. I figuren har skola 1 sex ordinarie klasser, varifrån utvalda elever organiseras i fyra lovgrupper utifrån behov och förutsättningar.

Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov – ett regeringsuppdrag

Regeringens uppdrag till Statens skolverk

Regeringen har gett Statens skolverk i uppdrag att ge huvudmän stöd för att planera och genomföra insatser i enlighet med förordningen om statsbidrag för *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov* (Förordning 2025:49). Skolverket ska även ta fram stödmaterial till lärare och lärarstudenter för att underlätta för planering av undervisningen. De språkstärkande insatserna syftar till att stärka elevernas kunskaper i svenska språket, med särskilt fokus på läsning. Eleverna ska ges möjlighet till intensivträning, vilket huvudsakligen sker genom färdighetsträning i läsning men även skrivande och annan språkutvecklande undervisning kan ingå. För eleverna består en dag dels av undervisning med fokus på läsning, dels av fritidsaktiviteter som anordnas i anslutning till undervisningen och som också ska ge möjlighet till intensivträning i svenska. I uppdraget ingår även utvärdering av försöksverksamheten.²

Statens skolverks uppdrag till Stockholms universitet

Skolverket har gett forskargruppen Intensivsvenska vid Institutionen för svenska och flerspråkighet på Stockholms universitet i uppdrag att ta fram och pröva en modell för språkstärkande insatser under skollov samt ge stöd till huvudmän, lärare och lärarstudenter som erbjuder språkstärkande insatser under skollov för elever i förskoleklass och i årskurs 1–6 i grundskolan eller anpassad grundskola.

ETT FLEXIBELT RAMVERK FÖR LÄSFÖRMÅGAN ARBETAS FRAM

Den modell som arbetas fram kan beskrivas som ett flexibelt ramverk, som går att anpassa till olika huvudmäns organisatoriska och pedagogiska förutsättningar.

Ramverket ska innehålla följande:

² Se Skolverkets webb: <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/statsbidrag/hitta-statsbidrag/statsbidrag-for-forsoksverksamhet-med-sprakstarkande-insatser-under-skollov-2026> (noterat 2026-01-20), och regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk, <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=25530>.

a) ett organisatoriskt stöd för huvudman och rektor, som inbegriper hur insatserna under skollov kan organiseras och på vilka grunder elevurval och gruppindelning kan ske.

b) ett undervisningsstöd för lärare och lärarstudenter, vilket inkluderar material för systematisk och strukturerad undervisning som tar hänsyn till alla de fyra språkfärdigheterna och olika elevers behov samt en lärarhandledning med metoder för undervisning med materialet.

Fokus i modellen ligger på läsförmågan, men den inkluderar de övriga språkfärdigheterna (skriva, lyssna, tala), eftersom de har betydelse för de komponenter som ingår i läsförmågan. Centrala komponenter som bygger upp läsförmågan är bland annat de följande: fonemdifferentiering och fonologisk medvetenhet, kodknäckning, automatisering av avkodning (alfabetisk-fonologisk respektive ortografisk-morfemisk), läsflyt (inkl. läshastighet och prosodisk läsning), ordförråd (både vardagsspråk och skolspråk), samt läsförståelse av skönlitterära texter och sakprosa (se även Figur 1). Undervisningsstödet riktas mot intensiv färdighetsträning av dessa förmågor.

PRÖVNING AV MODELLEN OCH DESS DELAR

I forskargruppens uppdrag ingår också att pröva den modell som arbetas fram. Prövandet innebär att material och metoder ska implementeras och utvärderas i skolor och elevgrupper under de två år som försöksverksamheten pågår.

Forskargruppen kommer därför att samarbeta nära med ett antal kommuner och

skolor där gemensamt arbete sker inför, under och efter insatserna under skolloven.

Figur 1. Läsförmågans delar som täcks in i modellen när den är färdig 2027, efter utprovning, uppföljning och revidering i flera steg

I forskargruppens uppdrag ingår att ge stöd till huvudmän, lärare och lärarstudenter under insatsens gång. Detta sker genom att delmaterial och lärarhandledningar successivt distribueras under försöksverksamhetens två år.

Delmaterialen täcker in de centrala delar som bygger upp läsförmågan, illustrerad i figur 1 i en legomodell:

fonologisk medvetenhet (inkl. fonemdifferentiering), tidig läsinlärning med kodknäckning som delmål, automatisering av avkodning, läshastighet och läsflyt, ordförråd för vardags- och skolsammanhang, läsförståelse både för skönlitterära texter och sakprosa (lärobokstext, mm).

ARBETSSÄTT OCH TIDSPLAN

Den process som skisseras ovan pågår från och med september 2025 och två år framåt. En modell ska arbetas fram och prövas ut. Det är viktigt för oss som arbetar med detta uppdrag att understryka att språkstärkande insatser under skollov är en

En försöksverksamhet med utprovning, utvärdering och revidering

försöksverksamhet. Det är många aspekter i denna försöksverksamhet som inverkar på vad som kommer att kunna fungera och dessutom vara effektivt och träffsäkert.

Material och lärarhandledningar distribueras alltså etappvis under de två åren. Revidering och uppdatering av materialet kommer att ske löpande. Målet är att modellens komponenter efter den sista planerade perioden av språkstärkande insatser under sommarlovet 2027 ska fungera för undervisning under skollov i olika format, men också kunna integreras i ordinarie undervisning.

Forskargruppen Intensivsvenska har stor erfarenhet av att arbeta nära och under lång tid med huvudmän, rektorer och lärare. De långtgående samarbetena har som utgångspunkt att många olika kompetenser, kunskaper och förmågor behövs i skolutvecklingsprocesser som på allvar tar sikte mot långsiktighet, hållbarhet och likvärdighet i utbildning och undervisning (se Lim Falk m.fl. 2020, 2024, 2025). Det finns inga enkla lösningar, ingen "quick fix". Ett ramverk som är ändamålsenligt och funktionellt måste ta hänsyn till huvudmäns och skolors skilda organisatoriska och pedagogiska förutsättningar, det vill säga medge en viss dynamik vad gäller arbetssätt. Samtidigt behöver modellen ge tydliga ramar för struktur, systematik och rutiner.

Material och lärarhandledningar kommer distribueras via Skolverket vid sex tillfällen – inför läslovet, inför sportlovet och inför sommarlovet under 2025–2027 (figur 2, kolumnerna under rubriken leverans). Modellen i sin helhet publiceras under hösten 2027.

Läsår	Höst				Vår				Sommar
	Leve-rans	Läslov	Jullov	Lev.	Sportlov	Påsklov	Lev.	Sommarlov	
2025/26	nr 1 v. 41	Höst 1	Jul 1 ¹	nr 2 v. 6	Sport 1	Påsk 1	nr 3 v. 21	Sommar 2	
2026/27	nr 4 v. 41	Höst 2	Jul 2 ²	nr 5 v. 4	Sport 2	Påsk 2	nr 6 ³ v. 21	Sommar 3	

Figur 2. Tidsplan för publicering av delmaterialen

Målet är att modellen och stödmaterialet i slutänden ska innehålla undervisningsmaterial och metodik som tar hänsyn till de tre huvudkomponenter som bygger upp läsförmågan: avkodning, ordförråd och läsförståelse.

Stöd till huvudman och rektor

Detta dokument är en första version av det stöd som utarbetas för organisation av *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov*. Stödet riktar sig i första hand till huvudman, men också till rektor, eftersom olika huvudmän fördelar ansvar och uppgifter på olika sätt, både beroende på storleken på verksamheten, organisationen och ledarskap på olika nivåer.

Stödet ska

- klargöra innebörden av *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov* – syftet, målet, intentionerna
- ge vägledning vad gäller målgruppen och ge exempel på hur man kan resonera kring elevurval och gruppindelning
- ge vägledning vad gäller organisation av insatsen: bemanning för olika funktioner, planering av förberedelser inför genomförande av insatsen, strategier för kontakt och information till vårdnadshavare
- ge vägledning för planering av undervisningen och fritidsaktiviteter och ge exempel på schemaläggning.

Varför ska du som huvudman anordna försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov?

Läsförmågan sjunker i den svenska skolan. Skillnaden i resultat ökar mellan elevgrupper. Det finns idag ett stort behov hos en stor mängd elever att förbättra sin språkliga kompetens i svenska. Det gäller både elever med svenska som andraspråk och elever med svenska som modersmål. Genomgripande satsningar behövs.

FÖRSÖKSVERKSAMHETEN ÄR EN DIREKTVERKANDE PRAKTIKNÄRA UTBILDNINGSINSATS

Många satsningar som på olika sätt ska möta språk-, läs- och skrivutmaningarna har sjuöatts under de senaste åren. Det gäller till exempel att alla elever ska ha tillgång till läroböcker³, att skolor ska kunna köpa in skönlitteratur⁴, att

³ Förtydliganden i skollagen trädde i kraft 1 juli 2024.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/06/alla-elever-ska-ha-tillgang-till-larobocker/>

⁴ Sedan 2024 finns ett statsbidrag för inköp av skön- och facklitteratur till förskolor och skolor.

skolbiblioteken ska vara bemannade⁵, att lärare och bibliotekarier med hjälp av läslistor för olika åldrar ska kunna uppmuntra och motivera barn och unga att läsa mer⁶.

Andra satsningar riktar in sig mer direkt mot sakfrågan – elevernas läsförmåga. Den senaste lärarutbildningsutredningen föreslår till exempel att lärarutbildningarna ska lägga ett ökat fokus på läs- och skrivinläring. Blivande lärare ska ges bättre förutsättningar att planera och genomföra en undervisning som tillförsäkrar alla elever en god läsförmåga (SOU 2024:81)⁷. Denna typ av satsning är nödvändig och viktig, men mycket långsiktig. Det kommer att ta flera år innan förändringarna kan implementeras på lärarutbildningarna runt om i landet, och det kommer ta ytterligare år innan de nya lärarna kommer ut i praktiken där de kan tillämpa och sprida sina nya kunskaper.

Det behövs därför också mer direktverkande praktknära utbildningsinsatser. En sådan satsning, som också riktar in sig mot sakfrågan är föreliggande *Försöksverksamhet med språkstärkande insatser*, som ska ge elever som har lästräningsbehov just nu en möjlighet till intensivträning i svenska med fokus på läsning under skolloven. Som huvudman eller rektor ansvarar du redan för de språk-, läs- och skrivutvecklande insatser som pågår under skolterminerna. Utvecklingsinriktat arbete och stärkande av kompetens hos lärare och personal i ordinarie undervisningspraktik är helt centralt för att identifiera och implementera en träffsäker undervisning som möter de skilda elevgruppernas behov. Insatser utanför ordinarie praktik, som till exempel under skollov, står inte i motsättning till det fortlöpande arbetet. Det finns många elever som just nu har ett stort behov av att få mer tid, stöd och explicit lästräning för att inte läsförmågan ska bli eller fortsätta vara ett hinder för den nödvändiga skolspråkutvecklingen (med ett formellt, abstrakt och specialiserat språk/register) och därmed också för lärandet i olika ämnen.

Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov ger dig som huvudman och rektor möjlighet att ytterligare stärka dina elevers språkförmåga i allmänhet, och deras läsförmåga i synnerhet. Den har potential att göra stor skillnad, men utfallet är starkt beroende av hur varje huvudman och rektor väljer att planera, organisera och genomföra de språkstärkande insatserna.

⁵ Förtydliganden i skollagen (2 kap.) och bibliotekslagen trädde i kraft 1 juli 2025.

⁶ Skolverket och Kulturrådet redovisade sitt uppdrag att ta fram läslistor den 2 december 2024.

⁷ Den 19 december 2025 tog regeringen beslut om vilka förändringar lärarutbildningarna ska genomgå.

STATSBIDRAG KAN SÖKAS FÖR INTENSIVTRÄNING I SVENSKA

Som kommunal, fristående eller statlig huvudman kan du söka statsbidrag för språkstärkande insatser under skollov för förskoleklass, årskurs 1–6 och anpassad grundskola årskurs 1–6. Ansökan görs på Skolverkets webb och där finns också all information som behövs om bidragsbelopp och villkor

(<https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/statsbidrag/hitta-statsbidrag/statsbidrag-for-forsoksverksamhet-med-sprakstarkande-insatser-under-skollov-2026>).

Syftet med detta statsbidrag är att elever som har behov av att stärka kunskaperna i svenska språket ska få möjlighet till intensivträning i svenska (SFS 2025:49, 3 §), och det gäller elever i förskoleklass, årskurs 1–6 eller anpassad grundskola (6 §). På Skolverkets webb preciseras syftet så här (Skolverkets webb 2026-01-20⁸):

Syftet är att elever som har behov av att stärka kunskaperna i svenska språket ska få möjlighet till intensivträning i svenska. Med språkstärkande insatser avses undervisning med huvudsakligt fokus på läsning och fritidsaktiviteter som anordnas i anslutning till undervisningen som ger möjlighet till intensivträning i svenska.

Insatserna under skolloven riktas särskilt mot intensivträning av elevernas läsfärdighet. För att optimera läsutvecklingen behövs en strukturerad färdighetsträning riktad även mot de övriga grundläggande språkfärdigheterna skriva, lyssna och tala. I den modell och det material som successivt utvecklas inom ramen för *Försöksverksamheten* är detta en viktig utgångspunkt. De undervisningsaktiviteter som föreslås omfattar således intensivträning riktad mot var och en av de fyra språkfärdigheterna, och de är av sådant slag att de lämpar sig väl för de ramar som skolverksamhet under skollov erbjuder både vad gäller skollovens utsträckning i tid och den organisation som krävs både på huvudmannanivå och undervisningsnivå.

Målet är att varje elev som deltar ska få så mycket träning som möjligt som direkt påverkar läsutvecklingen eller förutsättningarna för läsutveckling. Detta mål kan uppnås genom en strukturerad och väl planerad intensivträning som har språkfärdighetsinriktning.

INTENSIVTRÄNING I SVENSKA

De delar av läsförmågan som är färdigheter i teknisk mening lämpar sig särskilt väl för intensivträning. Det gäller också annan färdighetsträning som bollsport, instrumentspel, mm. Det är då viktigt att tydligt definiera vilka (del)färdigheter som

⁸ <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/statsbidrag/hitta-statsbidrag/statsbidrag-for-forsoksverksamhet-med-sprakstarkande-insatser-under-skollov-2026>

ska tränas och hur enskilda övningar riktar sig mot dem. Nedan kallar vi detta för *inhållslig avgränsning*. Det är också viktigt att tidsätta träningen, vilket innebär att det finns en planering, gärna detaljerad, och att själva träningsmomenten är intensiva. Att man ägnar sig åt en viss aktivitet mycket under en period är *en* aspekt på intensivträning. *Hur* man tränar under varje träningspass en annan.

Intensivträning är ett effektivt sätt att komma igång med utvecklandet av en färdighet. Inlärningskurvan är brant i början vilket ger en progression som skapar motivation. När intensivträning riktar mot ett välvgränsat och specifikt mål kan mycket hända på kort tid, givet att tränings-schemat är ändamålsenligt (Logan 1997). I den språkstärkande insatsen under skollov står läsförmågan i fokus med särskild uppmärksamhet på de tekniska färdigheterna. Dessa varvas med förståelseinriktade och motivationsstärkande aktiviteter. Intensivträning bedrivs bäst när träningspassen är relativt korta men tätt återkommande, något som passar bra i skollovsformatet. Däremellan kan man växla aktivitet. Passen bedrivs också i hög grad i grupp och under lärarens ledning. Det innebär moment som körläsning, stafettläsning, skrivning på tid med mera. Detta skapar en effektivare användning av tiden.

Ett mål med intensivträning av en färdighet är *automatisering*. Det är just färdigheter som över huvud taget *kan* automatiseras. I läsning är det de tekniska delarna – fonemdifferentiering, olika typer av avkodning och ordhämtning från lexikon – som är färdigheter i denna bemärkelse. Automatisering är resultatet av mycket träning, och då lämpar sig just intensivträning-konceptet.

Då intensivträningen riktar mot ett avgränsat innehåll för varje aktivitet och förutsätter repetition i korta cykler gynnas elevernas upplevelse av den egna progressionen. Att stärka elevernas självkänsla och medvetenhet om träningsens betydelse för progressionen är extra viktigt för elever som det har gått lite långsammare för vad gäller läsutvecklingen. Det handlar också om att, i små steg, träna upp elevernas uthållighet och vana vid att läsa. Efter läslovet 2025 var detta aspekter som forskargruppens samarbetskolor upptäckte som positiva, icke förutsedda effekter. Många av eleverna som deltog i läslovsundervisningen började således förändra sin upplevelse av läsning och sin bild av sig själva som läsare.

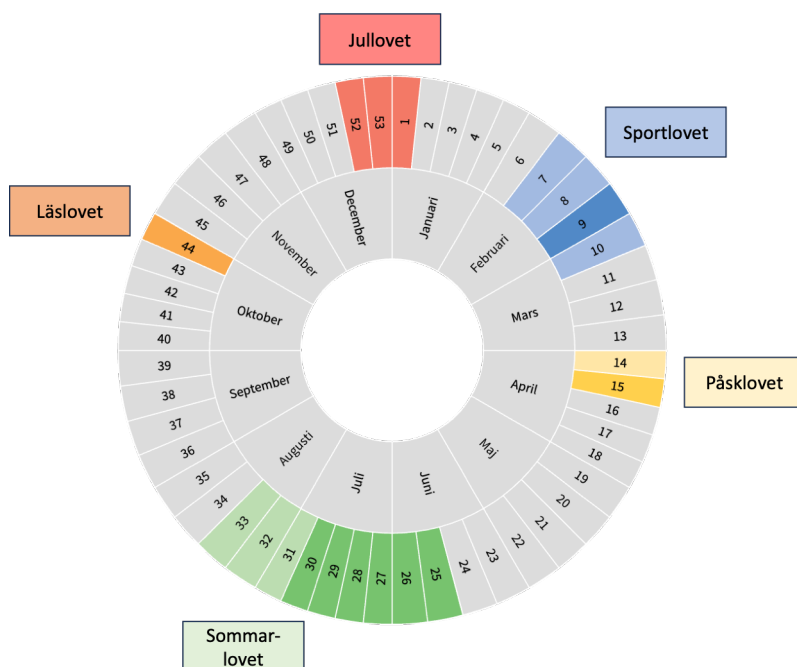
FRITIDSAKTIVITETER SOM EN DEL AV DE SPRÅKSTÄRKANDE INSATSERNA

Utöver undervisning kan man som en del av de språkstärkande insatserna anordna fritidsaktiviteter för att ytterligare stärka den positiva upplevelsen, motivationen och det lustfyllda. Här passar det utmärkt med aktiviteter som exempelvis stimulerar till samtal. Som målbild kan man tänka att de aktiviteter som planeras ska innehålla en hög grad av språkanvändning. Detta delmaterial tar inte upp språkstärkande fritidsaktiviteter närmare, men vi ger här exempel på tre möjliga typer av sådana aktiviteter.

- Besök på skol- eller stadsbibliotek med förberedda uppgifter eller med planerat boksamtal med bibliotekarie eller annan aktivitet som innebär läsning eller samtal.
- Samarbetsövningar som går ut på att man i grupp ska lösa någon form av problem som kräver att alla är med.
- Instruktionsbaserad sport- eller lekaktivitet där eleverna tar emot en instruktion och ge den vidare, samtidigt som de lär sig en färdighet. Det kan också handla om att spela spel som förutsätter kommunikation eller till exempel att baka utifrån ett recept.

Organisation

Försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov kan bedrivas under varje lov, vilket totalt ger fem perioder under ett läsår. Figur 3 ger en överblick i form av ett årshjul.

Figur 3. Ett årshjul med möjliga veckor att anordna Försöksverksamhet med språkstärkande skollov markerade i färg; för sportlov och påsklov gäller en vecka och för sommarlov gäller maximalt sex veckor

Läslovet, sportlovet och påsklovet är alla enveckaslov (i figuren är sportlov och påsklov markerat över fler än en vecka eftersom kommuner har olika veckor, men det är naturligtvis bara en vecka som gäller här för var och en); jullovet sträcker sig över två veckor. Sommarlovet innebär för de flesta elever nio veckor och av dem har huvudmannen möjlighet att anordna språkstärkande insatser under sex veckor med bidrag från just detta statsbidrag. Det finns alltså möjlighet att bedriva intensivträning med fokus på läsning under 11 veckor per läsår. Ordinarie undervisning sträcker sig över totalt 38 veckor.

ORDINARIE UNDERVISNING OCH SPRÅKSTÄRKANDE INSATSER UNDER SKOLLOV

Det är vedertagen kunskap att språk- och kunskapsutveckling går hand i hand, och att kraven på den språkliga förmågan ökar ju mer kognitivt krävande innehållet i undervisning och läroböcker blir i olika ämnen (Cummins 1984, Halliday & Hasan 1989, Eggins & Martin 1997, Gibbons 2015, Schleppegrell 2004).⁹ Och det är ordinarie undervisning som är den viktigaste instansen för elevernas språkutveckling och lärande. Men det finns ingen principiell motsättning med att också satsa på en skollovsverksamhet. Tiden är en viktig faktor för de elever som behöver mer träning. Med tanke på att huvudmän har väldigt olika förutsättningar – knutet till kommunens storlek, geografiskt läge, tillgång till resurser av olika slag, organisation, osv. – behövs en palett av möjliga insatser. Språkstärkande insatser under skollov är en sådan möjlig insats, och det kan alltså bli upp till 11 veckors extra träning och stöd för elever som har behov av det. Denna tid kan göra stor skillnad för enskilda elever, på kort sikt men kanske framför allt på längre sikt, då språk-, läs- och skrivförmågan är helt väsentlig för lärande, kunskapsutveckling och fortsatt mer avancerad språkutveckling i skolan.

Två frågor behöver diskuteras: Vem ska undervisa eleverna och hur effektiv kan undervisningen bli om det inte är ordinarie lärare? I denna insats är det tänkt att lärare eller lärarstudenter (enligt förordningen) ska sköta undervisningen. Man kan inte räkna med att alla ordinarie lärare har möjlighet att bedriva undervisning under skolloven. Elever som deltar i skollovsundervisning kan således inte räkna med att få sin ordinarie lärare. Grupperna kommer också att se annorlunda ut än under ordinarie skoltid. Det kommer att vara elever från olika klasser och årskurser som behöver den extra träningen. En behovsgrundad indelning av elever i grupper är därför nödvändig. Det är en stor fördel om några ordinarie lärare kan delta. De känner eleverna (även många av dem som går i andra klasser än de(n) egna), de vet vilken nivå de befinner sig på och hur de fungerar i olika gruppkonstellationer. Detta stärker tryggheten och garanterar också ett lugn.

För att undervisningen under skolloven ska bli så gynnsam för eleverna som möjligt är det viktigt att ordinarie verksamhet och skollovsverksamheten är kommunicerande kärn, och inte separata öar. Ett annat sätt att stärka den sociala tryggheten i undervisningen under skolloven är att planera så att en eller två fritidsledare då och då kan finnas i klassrummet. Det är en trygghet och ett stöd för både läraren/lärarstudenten och eleverna.

Undervisningsstödet som successivt publiceras under de kommande två åren tar höjd för att den undervisande personalen inte alltid kommer att vara

⁹ Jfr Coffin (2006), Gibbons (2008), Axelsson (2015).

färdigutbildade eller inriktade på undervisning i läsfärdighet i yngre åldrar, eller ha kompetens i svenska som andraspråk eller svenska. Materialet och metoderna behöver därför vara maximalt explicita och relativt lätta att genomföra i klassrummet.

ELEVER OCH LÄRARE

Väsentligt i arbetet med att organisera undervisning under skolloven är insatsens målgrupp och de som ska genomföra undervisningen. Målgruppen är elever i förskoleklass, årskurs 1–6 och anpassad grundskola 1–6. Enligt gällande förordning får statsbidrag lämnas för elever som har behov av intensivträning för att utveckla sina kunskaper i svenska (SFS 2025:49, 6 §). I förordningen preciseras också att ”den övervägande delen av de språkstärkande insatserna ska bestå av undervisning med huvudsakligt fokus på läsning” (7 §). Detta är ett krav för att statsbidraget ska lämnas samt att insatserna ska genomföras dagligen under vardagarna den vecka bidrag söks för. Och de som ska genomföra undervisningen är ”lärare eller lärarstudenter, som med hänsyn till utbildning eller erfarenhet är lämpliga att bedriva undervisningen” (9 §).

Elevurval och grupper

Utifrån formuleringen i förordningen finns det stora möjligheter för varje huvudman att sätta upp kriterier för vilka elever som ska räknas till dem som har behov av intensivträning i svenska med huvudsakligt fokus på läsning. Oftast finns det elever i alla klasser från förskoleklass till årskurs 6 som behöver lästräning, så hur ska man resonera om en prioritering måste göras? Vilka kan hjälpas åt med behovsanalysen och urvalsarbetet?

Vem som har den bästa överblicken och adekvata kunskapen om elevernas behov i F–6 varierar. Det kan vara den ordinarie läraren, språk-, läs- och skrivutvecklare, förstelärare eller speciallärare, rektor och/eller biträdande rektor.

I de kommuner som forskargruppen samarbetar med har det funnits två sätt att utforska behoven i det första steget.

- a. Rektorer och specialpedagoger tillsammans med speciallärare ansvarar för behovsanalysen och genomför den.
- b. En språk-, läs- och skrivutvecklare på huvudmannanivå ansvarar för behovsanalysen och tar vid behov hjälp av rektorer, specialpedagoger, speciallärare och lärare.

Som stöd i behovsanalysen har olika kartläggnings-/screeningmaterial använts. LegiLexis testningssystem som används av allt fler skolor görs tre gånger per år, vilket innebär att underlaget kan hålla en jämförelsevis aktuell nivå. Resultat på LegiLexi-testning eller separat användning av H4 (som också används i LegiLexis tester) i kombination med speciallärarnas kännedom om eleverna ligger ofta till grund för ett första elevurval. Specialläraren står ofta i nära kontakt med ordinarie

lärare, så bakom speciallärarens kännedom finns också ofta lärarens erfarenhet och kunskap om sina elever.

Samtliga skolor som vi har varit i kontakt med eller samarbetat närmare med har uppgett att de för skollovsundervisningen inte väljer de elever med större särskilda behov eller de som har det allra svårast med läsningen, eftersom de bedöms behöva individuellt stöd inom ramen för ordinarie skolpraktik. Det blir således elever som inte når målet men är på väg. Eleverna kan dock befinna sig på olika nivå i relation till varandra.

Det ska nämnas här att vi befinner oss i början av Försöksverksamheten. De material som hittills producerats har i sig en viss inriktning som lämpar sig mer för vissa elevgrupper än andra. Det första materialet, *Automatisering 1*, riktar sig till elever som hade knäckt koden men som behövde träna automatisering av avkodningsfärdigheten. I praktiken betyder det i första hand elever i åk 2 och 3, om det är Läslovet, och åk 1, 2 och 3 om det är övriga lov. Det andra materialet, *Fonemdifferentiering 1*, riktar sig i första hand till prelitterata andraspråkselever. När försöksverksamhetsperioden går mot sitt slut kommer det att finnas material för alla stadier (F–6), vilket får antas generera fler möjligheter i urvalsprocessen.

Organisation av elever och undervisande personal – exempel

Både i intervjuer gjorda av Skolverkets analysavdelning (efter sommarlovet 2025) och forskargruppen (inför läslovet 2025) framkom att elevgrupperna under första sommaren språkstärkande insatser under skollov var förhållandevis små i jämförelse med ordinarie klasstorlek. Mellan 12–22 elever i en grupp var vanligt, och det framhölls också vara en fördel med dessa mindre grupper. Till grupperna knöts en till två undervisande lärare, vilket innebar att en grupp om 22 elever för vissa undervisningspass kunde delas upp i två grupper.

Nedan ges tre exempel från läslovet 2025, som var det första lov som inträffade efter att forskargruppen Intensivsvenska engagerats. De tre skolorna ligger i två kommuner som båda har strax över 50.000 invånare. Röda skolan och Vita skolan ligger i samma kommun, men planerade elevgrupper och bemanning separat.

Gröna skolan beslutade att fokusera på elever i årskurs 2 och 3. 22 elever tackade ja till att delta i undervisningen under läslovet. Två ordinarie lärare från lågstadiet planerade och genomförde undervisningen, i samråd med medarbetare från Stockholms universitet (SU), som också var på plats under lovveckan.

Vita skolan fokuserade på elever i årskurs 3. 12 elever tackade ja till att delta. En tidigare VFU-student på skolan ansvarade för planering och genomförande av undervisningen. Planeringen skedde med stöd från medarbetare från SU och biträdande rektor på skolan. Biträdande rektor och lärarstudenter från SU fanns också närvarande och tillgänglig under lovveckan som stöd.

Röda skolan fokuserade på elever i årskurs 2. Strax över 20 elever tackade jag till att delta i undervisningen. En ordinarie lärare från lågstadiet och en tidigare VFU-student planerade och genomförde undervisningen, med visst stöd från medarbetare på SU.

Att medarbetare från Stockholms universitet var på plats under läslovet på två skolor har att göra med de ovan nämnda intentionerna för försöksverksamheten; att genom samarbete mellan forskare, huvudmän, rektorer, lärare och lärarstudenter pröva ut material och metoder under skolloven. En huvuduppgift för SU-medarbetarna var att noggrant dokumentera undervisningen. En annan uppgift var att fungera som stöd, vid behov, i användningen av det nyss framtagna materialet och metoderna.

Samarbetskommunerna deltog i en miniutbildning inför läslovet 2025, som bestod av tre tillfällen om totalt 7,5 timmar, under vecka 42 och 43. Liksom huvudmännen hade forskargruppen på SU mycket korta ställtider för planering och genomförande, varför miniutbildningen begränsades till de kommuner som snabbt responderade med intresse på frågan om samarbete och kompetensutveckling. Representanter från ett par andra kommuner deltog också, efter att själva ha frågat om stöd och om att få delta. Planen framåt är att bredda möjligheten att delta i miniutbildningar. Mer om det nedan.

PLANERING FÖR UNDERVISNING OCH GENOMFÖRANDE

Språkstärkande insatser under skollov måste innehålla undervisning. I förordningen formuleras det så här: "För att statsbidrag ska lämnas ska den övervägande delen av de språkstärkande insatserna bestå av undervisning med huvudsakligt fokus på läsning. Vidare ska insatserna genomföras dagligen under vardagarna den vecka (sjudagarsperiod) bidrag söks för." (7 §). Därutöver kan huvudmannen välja att också planera för fritidsaktiviteter som anordnas i anslutning till undervisningen och som också ger möjlighet till intensivträning i svenska. I denna första version av *Organisation, lärare och elever – stöd till huvudman och rektor* fokuseras undervisningen och planeringen av den.

Det finns många frågor att ta i beaktande vid planeringen av undervisningsschemat för en skollovsvecka. Några frågor tas upp nedan och möjliga svar ges till varje fråga, i kortformat.

Hur många timmar ska undervisningen bedrivas? Mellan vilka tider?

Övervägande delen av insatsen, som kan innehålla både undervisning och fritidsaktiviteter, ska alltså bestå av undervisning med huvudsakligt fokus på läsning. Det är då rimligt att utgå från att det rör sig om 3–4 timmars undervisning per dag, och dessa timmar kan antingen läggas på förmiddagen eller eftermiddagen. Det finns kommuner som väljer att omfatta ganska många elever, och i dessa fall

kan det underlätta organisatoriskt och bemanningsmässigt om några grupper har undervisning på förmiddagen och några på eftermiddagen.

Var ska undervisningen äga rum?

Att vara i klassrum är att rekommendera eftersom det är fråga om undervisning. Det underlättar att liksom vid ordinarie undervisning ha tillgång till bänkar, material, tavla, möjlighet att projicera från dator, etc. Om det är rektorer för enskilda skolor som anordnar skollovsundervisning är det naturliga att välja klassrum på skolan och kanske också klassrum utifrån eventuella ordinarie lärares medverkan och/eller elevgrupper. Om huvudmannen väljer att anordna en kommungemensam skollovsatsning kan man välja klassrum i en skola eller två skolor utifrån geografisk belägenhet i relation till eleverna som ska delta och/eller med hänsyn till tillgång till skolbibliotek och bibliotekarier och/eller närheten till stadsbibliotek.

Hur kommer eleverna till och från undervisningen?

I de fall många elever är på fritids på skolloven och fritids inte ligger på den aktuella skolans område kan hämtning från fritids till skolan och lämning tillbaka på fritids behöva arrangeras. Hämtning och lämning kan då innebära att någon personal (lärare, lärarstudent, fritidspersonal) går tillsammans med eleverna. I de fall eleverna kommer från hemmet sköts det enklast på samma sätt som under terminerna med ordinarie undervisning. Större utmaningar är det för glesbygdskommuner som kan behöva planera för skolskjuts, även på loven.

Hur ser möjligheterna ut vad gäller frukt, mellanmål och lunch?

Många skolor har fritidsverksamhet och då serveras lunch som vanligt i skolmatsalen. I de fall fritidsverksamheten koncentreras till någon eller några skolor är det bra att planera så att skollovsundervisningens klassrum ligger i dessa skolor. Om det är fler eller andra elever som deltar i undervisningen under skollovet behöver mellanmål och lunch planeras för dem.

Hur ser möjligheterna ut till samarbete med skolbibliotek och bibliotekarier?

Skolbibliotek och skolbibliotekarierna eller stadsbiblioteken med sina bibliotekarier kan med fördel involveras i de språkstärkande insatserna. För undervisningen har vi sett att lärare och lärarstudenter kan få mycket god hjälp med att ta fram både skönlitteratur och sakprosaböcker som passar eleverna. För fritidsaktiviteter med språkstärkande insatser är högläsning eller bokprat med bibliotekarierna både lämpliga och uppskattade aktiviteter.

Vad behöver kommuniceras till vårdnadshavare?

Kommunikationen med vårdnadshavare är mycket viktig. Det ska informeras om satsningen och poängen med skollovsundervisningen. Det är viktigt att få dem motiverade att säga ja till att deras barn ska delta, för att de i nästa steg ska få sina barn att förstå och vilja delta. Att motivera eleverna kan även rektor och lärare hjälpa till med, men det viktigaste är förankringen hos vårdnadshavarna. Poängen med intensivträningen och planeringen för en vecka går delvis förlorad om eleven bara kommer en eller ett par dagar av fem. Det påverkar planeringen, genomförande av undervisningen och de övriga eleverna som deltar. Alla kommuner vi har varit i kontakt med understryker vikten av denna förankring och säger också att man behöver arbeta med denna kommunikation i en process. Det räcker inte att kommunicera en gång genom ett brev eller föräldramöte.

Hur får man eleverna att komma varje dag?

Denna fråga hänger ihop med det ovanstående, men det finns också saker att göra i själva skollovsundervisningen. Det behövs en mycket väl genomtänkt planering med intensivträningsaktiviteter som engagerar och motiverar eleverna och en inramning som intresserar och bär från dag till dag. Ett upplägg som vi sett fungerar väl följer nedan.

Exempelscheman för språkstärkande insatser under skollov

Här följer tre exempelscheman från läslovet 2025, vilka beskriver hur undervisningen genomfördes på Gröna skolan, Vita skolan och Röda skolan.

Gröna skolan planerade undervisningsdelen i språkstärkande insatser under skollov för tidsspannet 8.00–12.00, inklusive en rast och lunch, vilket i praktiken innebar 2 timmar och 40 minuters undervisning. Två ordinarie lärare ansvarade för undervisningen i en läslovgrupp, med elever från årskurs 2 och 3. Tabell 1 visar Gröna skolans schema.

Tabell 1. Gröna skolans schema för läslovet 2025. Färgkodningarna markerar olika typer av lästräningsspass. Intensivträning mot läsfärdighet ingår i blå, gula och gröna undervisningspassen. Turkosmarkerat anger det undervisningsmaterial som lärarna använde från stödmaterialet.

måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag
8.00–8.40 Introduktion till läslovet.	8.00–8.20 Tyst läsning + boksamtal i par utifrån fråge-kort.	8.00–8.20 Tyst läsning	8.00–8.20 Högläsning	8.00–8.20 Högläsning
Samling, spelregler, namnlekar	8.20–9.00 Litterariseringspass 2	8.20–9.00 Litterariseringspass 3	8.20–9.00 Litterariseringspass 4	8.20–9.00 Litterariseringspass 5
8.40–9.00 Litterariseringspass 1 Fonemsystemet 2.1.6–2.1.7	Fonemsystemet 2.1.6–2.1.7	Fonemsystemet 2.1.7–2.1.8	Fonemsystemet 2.1.7–2.1.9	Fonemsystemet 2.1.9–2.1.11
9.00–9.30 Rast	9.00–9.30	9.00–9.30 Rast	9.00–9.30 Rast	9.00–9.30

	Rast			Rast
9.30–10.25 Cirkelträningspass 1 Instruktion Cirkelträning i par, 4–6 stationer Fonemsystemet 2.1.1–2.1.7	9.30–10.25 Läsmysteriet Läsaktivitet 2	9.30–10.10 Cirkelträningspass 2 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.8	9.25–10.00 Cirkelträningspass 3 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.9	9.30–10.00 Läsmysteriet Läsaktivitet 3
		10.10–10.25 Teknikträningspass Merisola 1.1–1.2	10.00–10.25 Skrivträning	10.00–10.25 Teknikträningspass 2 Merisola 1.3–1.4
10.30 Lunch / Rast	10.30 Lunch / Rast	10.30 Lunch / Rast	10.30 Lunch / Rast	10.30 Lunch / Rast
11.20–11.50 Starta läsmysteriet Läsaktivitet 1 Skrivaktivitet 1	11.20–11.50 Skrivträning	11.20–11.50 Skrivträning	11.20–11.50 Läsmysteriet Skrivaktivitet 2	11.20–11.45 Avsluta läsmysteriet, cirkelträningspass 4 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.11
11.50–12.00 Avsluta undervisning	11.50–12.00 Avsluta undervisning	11.50–12.00 Avsluta undervisning	11.50–12.00 Avsluta undervisning	11.45–12.00 Vad har vi gjort? Vad har vi lärt oss?

Till litterariseringspassen och teknikträningspassen (blå), cirkelträningspassen (gula) och läsmysteriet (gröna) finns både undervisningsmaterial och metoder. Material och metoder beskrivs i delmaterialet *Automatisering 1* med flera exempel på genomförande.

Vita skolan planerade undervisningsdelen i språkstärkande insatser under skollov för tidsspannet 9.00–13.00, inklusive en rast och lunch, och landade på 2 timmar och 50 minuters undervisning. En VFU-student och biträdande rektor ansvarade för undervisningen i en läslovsgrupp, med elever från tre klasser i årskurs 3. Tabell 2 visar Vita skolans schema.

Tabell 2. Vita skolans schema för läslovet 2025. Färgkodningarna markerar olika typer av lästräningsspass. Intensivträning mot läsfärdighet ingår i blå, gula och gröna undervisningspass. Turkosmarkerat anger det undervisningsmaterial som lärarna använde från stödmaterialet.

måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag
9.00–9.15 Introduktion till läslovet	9.00–9.15 Tyst läsning	9.00–9.15 Tyst läsning	9.00–9.15 Tyst läsning	9.00–9.15 Tyst läsning
9.15–10.00 Namnlek Introduktion till läsmysteriet Biblioteket	9.15–9.40 Litterariseringspass 2 Fonemsystemet 2.1.7	9.15–10.00 Cirkelträningspass 2 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.9	9.15–9.45 Läsförståelse	9.15–9.30 Teknikträning 2 Fonemsystemet 2.1.6–2.1.8 9.30–10.00

	9.40–10.00 Tema höst		9.45–10.00 Teknikträning Fonemsystemet 2.1.8	Litterariseringspass 5 Fonemsystemet 2.1.6–2.1.8
10.00–10.20 Fruktstund/Rast	10.00–10.20 Fruktstund/Rast	10.00–10.20 Fruktstund/Rast	10.00–10.20 Fruktstund/Rast	10.00–10.20 Fruktstund/Rast
10.20–11.00 Litterariseringspass 1 Fonemsystemet 2.1.6	10.20–11.00 Cirkelträningspass 1 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.9	10.20–10.30 Teknikträning Fonemsystemet 2.1.6–2.1.7 10.30–11.00 Litterariseringspass 3 Fonemsystemet 2.1.6 – 2.1.7	10.20–11.00 Cirkelträningspass 3 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.9	10.20–11.00 Cirkelträningspass 4 Fonemsystemet 2.1.1–2.1.9
11.00–12.00 Lunch / Rast	11.00–12.00 Lunch / Rast	11.00–12.00 Lunch / Rast	11.00–12.00 Lunch / Rast	11.00–12.00 Lunch / Rast
12.00–12.05 Högläsning	12.00–12.05 Högläsning	12.00–12.05 Högläsning	12.00–12.05 Högläsning	12.00–12.05 Högläsning
12.05–12.25 Teater	12.05–12.25 Läsförståelse	12.05–12.25 Skrivträning	12.05–12.25 Litterariseringspass 4 Fonemsystemet 2.1.8	12.05–12.25 Avsluta läsmysteriet, Hemkunskap
12.25–12.45 Teater	12.25–12.45 Skrivträning	12.25–12.45 Läsmysteriet	12.25–12.45 Tema höst Ordförråd och ordarbete	
12.45–13.00 Teater	12.45–13.00 Läsmysteriet	12.45–13.00 Läsmysteriet	12.45–13.00 Läsmysteriet	

Röda skolan planerade undervisningsdelen i språkstärkande insatser under skollov för tidsspannet 8.45–11.40, inklusive två kortare raster, vilket innebar 2 timmar och 30 minuters undervisning. En ordinarie lärare och en VFU-student ansvarade för undervisningen i en läslovsgrupp, med elever från fem klasser i årskurs 2. Tabell 3 visar Röda skolans schema.

Tabell 3. Röda skolans schema för läslovet 2025. Färgkodningarna markerar olika typer av lästräningsspass. Intensivträning mot läsfärdighet ingår i blå, gula och gröna undervisningspass. Turkosmarkerat anger det undervisningsmaterial som lärarna använde från stödmaterialet.

måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag
8.45–9.00 Gemensam uppstart av språklövskola. Skriv namnskylt, göra	8.45–9.05 Individuell läsning	8.45–9.05 Individuell läsning	8.45–9.05 Individuell läsning	8.45–9.05 Individuell läsning

ordkedja tillsammans				
9.00–9.45 Litterariseringspass 1 Fonemsystemet 2.1.2, 2.2.1 och Ordklasser 4.1.1	9.05–9.25 Skrivträning 9.25–9.45 Litterariseringspass 3 Ordklasser 4.1.2	9.05–9.45 Skrivträning	9.05–9.25 Skrivträning 9.25–9.45 Litterariseringspass 3 Ordklasser 4.1.2	9.05–9.25 Skrivträning 9.25–9.45 Färdighetsträning, öva ordlistor
09.45–10.00 Rast	09.45–10.00 Rast	09.45–10.00 Rast	09.45–10.00 Rast	09.45–10.00 Rast
10.00–10.20 Individuell läsning	10.00–10.45 Cirkelträningspass 2	10.00–10.45 Cirkelträningspass 3	10.00–10.45 Cirkelträningspass 4	10.00–10.45 Cirkelträningspass 5
10.20–10.45 Cirkelträningspass 1				
10.45–11.00 Rast	10.45–11.00 Rast	10.45–11.00 Rast	10.45–11.00 Rast	10.45–11.00 Rast
11.00–11.20 Färdighetsträning, parläsning med rimkompis	11.00–11.20 Litterariseringspass 4 Fonemsystemet 2.1.2	11.00–11.20 Litterariseringspass 2 Fonemsystemet 2.1.3, 2.2.3 och Ordklasser 4.1.2	11.00–11.20 Litterariseringspass 4 Fonemsystemet 2.1.2	11.00–11.20 Färdighetsträning, körläsning ordlistor Ordklasser 4.1.1
11.20–11.40 Högläsning och boksamtal	11.20–11.40 Högläsning och boksamtal	11.20–11.40 Högläsning och boksamtal	11.20–11.40 Högläsning och boksamtal	11.20–11.40 Högläsning och boksamtal

Årshjul med skolloven

Under 2026 och 2027 har huvudmannen möjlighet att planera för språkstärkande insatser under fem skollov om totalt 11 veckor. En överblick visades ovan i figur 3 och upprepas i mindre format här bredvid.

Inför varje lov är det huvudmannens uppgift att planera för genomförande och utvärdering. Planeringen består av en rad större och mindre uppgifter av både organisatorisk och innehållslig art. Nedan listas ett antal nödvändiga aktiviteter och steg, sorterade i faser. I praktiken överlappar sannolikt flera av faserna varandra.

FASER I PLANERINGSARBETET

Fas 1: Planering, behovsanalys och bemanningsinventering

- Planeringsmöte inför språkstärkande insatser under skollov, huvudmannanivå

- Informations- och planeringsmöte(n) med hm och rektorer
- Planeringsmöte huvudmannen och rektorer
 - Informations- och planeringsmöte(n) med hm, rektorer, speciallärare, specialpedagoger, förstelärare och arbetslagsledare
- Behovsanalys och överblick av behov (hm-nivå eller skolenhetsnivå eller både och)
- Planering för uppföljning och utvärdering – vad ska utvärderas, hur, av vem?
- Bemanning, intresseanmälan – ordinarie personal

Fas 2: Informationsspridning

- Informationsmöten med övriga av aktörer som behöver vara insatta (skolbibliotekarier, stadsbibliotekarier, fritidspedagoger)
- Utskick till lärarstudenter och/eller informationsmöte för lärarstudenter

Fas 3: Beslut och besked om antal platser

- Besked till skolor om antal platser, tider, ramar
- Besked till lärarstudenter och ordinarie personal
- Material för utskick och inbjudan till informationsmöten (vårdnadshavare) och miniutbildning eller liknande (ordinarie personal, lärarstudenter)
- Schemaläggning – ramtider och bokning av klassrum, rutiner för frukt, mellanmål, lunch, mm.

Fas 4: Kommunikation med vårdnadshavare

- Utskick till och informationsmöte med vårdnadshavare
- Urval elever och besked till skolorna om antal elever och grupper
- Besked till elever och vårdnadshavare
- Fortsatt kommunikation med vårdnadshavare för att nå en gemensam förståelse för ramar och närvaro – ett slags ”kontrakt”

Fas 5: (antagligen parallell med fas 4): Miniutbildning med undervisande personal och konkret planering av undervisningsaktiviteter

- Miniutbildning för skollovspersonal, inkl. lärarstudenter: huvudsakligen innehåll och metoder, men också riskbedömning, elevhälsa och digitala verktyg/säkerhet
- Konkret planering av schema och undervisningspass: innehåll, vem-gör-vad.

Fas 6: Genomförande under skollovsveckan

- Genomförande av språkstärkande insatser
- Kortare summeringsmöte varje dag för de inblandade. Avstämning och förberedelse inför följande dag

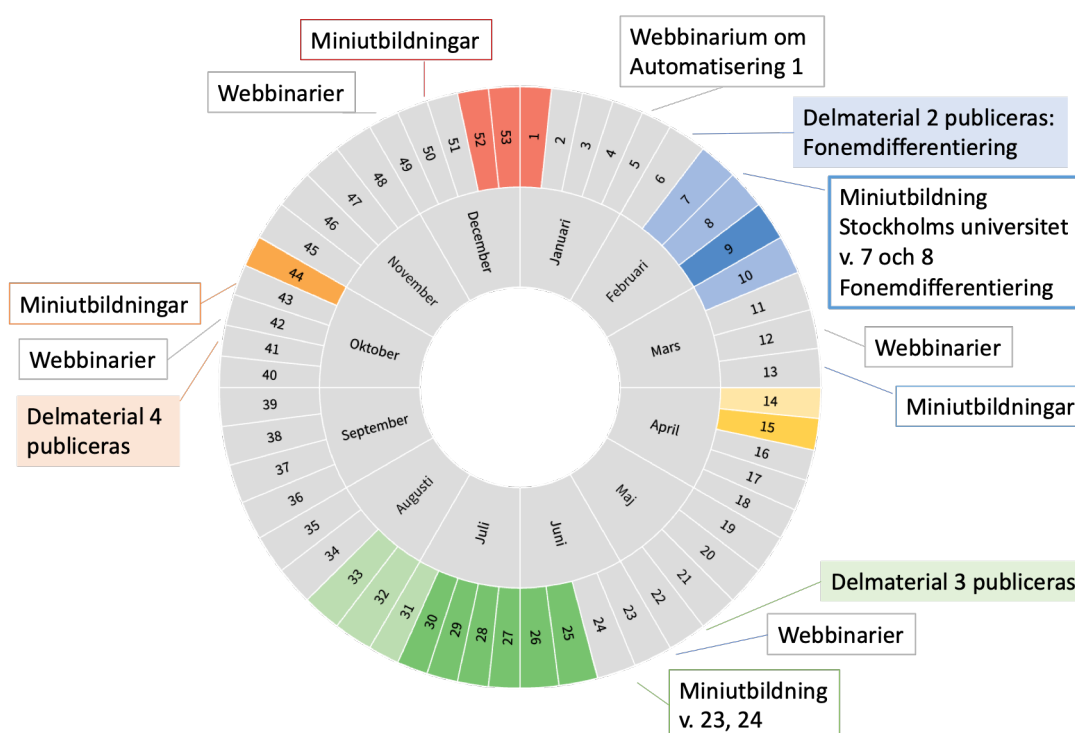
- Löpande dokumentation av undervisningsaktiviteter och utfall

Fas 7: Uppföljning och utvärdering

- Summering och uppföljning av erfarenheter och lärdomar – kan påbörjas sista dagen i skollovsveckan, annars huvudsakligen veckan därpå
- Vad som ska utvärderas, vilka frågor och hur det ska göras behöver hm/rektorer ha en plan för

ÅRSHJUL FÖR SKOLLOVEN – RAMAR FÖR STÖD

Figur 4 illustrerar en övergripande plan för det stöd som arbetas fram och som löpande tillgängliggörs för att underlätta för huvudmannen, rektor, lärare och lärarstudenter att planera och genomföra insatsen.

Figur 4. Övergripande plan för det stöd som tillgängliggörs löpande under 2026 (Planen för 2027 är densamma men med nya delmaterial.)

Den modell som arbetas fram kan beskrivas som ett flexibelt ramverk, som har två delar: a) ett organisatoriskt stöd, och b) ett undervisningsstöd, vilka beskrivs på sidan 3–9 ovan.

I Figur 4 kan följande utläsas:

- Ett webinarium anordnas om *Automatisering 1*, vilket publicerades inför Läslovet 2025 och som utgör den första delen av undervisningsstödet.

Webbinariet anordnas av Skolverket tillsammans med Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet, den 29 januari 2026.

- Delmaterial 2 som fokuserar på fonemdifferentiering med ett tydligt andraspråksperspektiv publiceras vecka 6 på webben.
- Under vecka 7 och 8 håller forskargruppen Intensivsvenska en miniutbildning bestående av tre tillfällen om totalt 7,5 timmar på Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet. Anmälan krävs, begränsat antal platser.
- Vecka 9 genomförs språkstärkande insatser under skollov i Stockholmsområdet, med medarbetare från Stockholms universitet på plats.

Vidare kan följande utläsas i Figur 4:

- Inför påsklovet publiceras inget nytt delmaterial. Webbinarier och miniutbildningar hålls med utgångspunkt i publicerade delmaterial: *Automatisering 1* och *Fonemdifferentiering 1*.
- Inför sommarlovet publiceras delmaterial 3 (ca 3 veckor före sommarlovet), och webbinarier och miniutbildningar hålls.
- Inför läslovet 2026 publiceras delmaterial 4, och webbinarier och miniutbildningar hålls.
- Inför jullovet publiceras inget nytt delmaterial, men både webbinarier och miniutbildningar hålls.

Mer information om datum, tider och innehåll kommer i Skolverkets utskick.

Referenser

- Axelsson, Monica. 2015. Nyanländas möte med skolans ämne i ett språkdidaktiskt perspektiv. I: N. Bunar (red.), *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Coffin, Caroline. 2006. *Historical discourse. The language of time, cause and evaluation*. London: Continuum.
- Cummins, Jim. 1984. *Bilingualism and special education: issues in assessment and pedagogy*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters.
- Egging, Suzanne & J.R. Martin 1997. Genres and registers of discourse. I: T.A. van Dijk (red.), *Discourse as structure and process*. (Discourse studies. 1.) London: Sage Publications. S. 230–256.
- Emanuëllson, Gunilla & Engström, Marlène. 2018. Intensivträning av läsflytet hos lässvaga elever – en studie av avkodningsträning och morfologisk medvetenhetsträning som insats i liten grupp i årskurs 3. Examensarbete speciallärarprogrammet, Umeå Universitet.
- Gibbons, Pauline. 2008. “It Was Taught Good and I Learned a Lot”: Intellectual Practices and ESL Learners in the Middle Years. *Australian Journal of Language and Literacy* 31.3.2, 155–173.
- Gibbons, Pauline. 2015. *Scaffolding Language. Scaffolding Learning. Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom*. Houghton Mifflin Harcourt: Heinemann.
- Halliday, Michael & Ruqaiya Hasan. 1989. *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford University Press, Oxford.
- Logan, G.D. 1997. Automaticity and reading: Perspectives from the instance theory of automatization. *Reading & Writing Quarterly*, 13(2), 123–146.
<https://doi.org/10.1080/1057356970130203>.
- Lim Falk, Maria, Galián Barrueco, Carmen, Riad, Tomas, Majchrowska, Margareta, & Bani Shoraka, Helena. 2020. *Ordförråd och skolspråk*. SKRIVS 15. Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
https://media1.intensivsvenska.se/2020/09/Intensivsvenska_Ordforrad_och_skolsprak_SKRIVS_15_2020.pdf
- Lim Falk, Maria, Johanna Prytz, Tomas Riad, Julia Forsberg, Mikaela Eek & Anna-Mia Bergkvist. 2024. *Delrapport 2. Hållbarhet i utbildningen Intensivsvenska*

- Samsyn*. SKRIVS 28. Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
- Lim Falk, Maria, Johanna Prytz, Tomas Riad, Mikaela Eek, Anna-Mia Bergkvist & Sally Ramberg. 2025. *Delrapport 3. Att göra skolförbättring – relationell handlingskraft och ägande i utbildningen Intensivsvenska Samsyn*. SKRIVS 29. Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
- Riad, Tomas & Lim Falk, Maria. 2025. *Automatisering 1. Undervisningsstöd för lärare och lärarstudenter* (Stödmaterial till Skolverkets försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov). Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
- Riad, Tomas & Lim Falk, Maria. 2025. *Automatisering 1. Undervisningsstöd för lärare och lärarstudenter. Lärarhandledning* (Stödmaterial till Skolverkets försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov). Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
- Riad, Tomas & Lim Falk, Maria. 2026. *Fonemdifferentiering 1. Språklig fonologisk medvetenhet, särskilt för andraspråkläsare* (Stödmaterial till Skolverkets försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov). Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.
- Schleppegrell, Mary. 2004. *The language of schooling. A Functional Linguistic Perspective*. London: Lawrence Erlbaum.
- SFS 2025:49. Förordningen om statsbidrag för försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov.
- SOU 2024:81. Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning.
- SPSM 2023-05-16. Intensivträning höjde elevernas läshastighet kraftigt.
<https://www.spsm.se/om-oss/press/nyheter/nyheter/intensivtraning-starker-lasutvecklingen/>
- Tenfält, Torbjörn. 2025-10-16. Intensivträning höjde elevernas läshastighet kraftigt.
Sveriges lärare: Grundskolläraren.

Länkar

Alla elever ska ha tillgång till läroböcker.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/06/alla-elever-ska-ha-tillgang-till-larobocker/>

480 miljoner till inköp av böcker till landets förskolor och skolor – så mycket får varje län. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/04/480-miljoner-till-inkop-av-bocker-till-landets-forskolor-och-skolor--sa-mycket-far-varje-lan/>

Nu får alla elever rätt till bemannade skolbibliotek.

<https://regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/nu-far-alla-elever-ratt-till-bemannade-skolbibliotek2/>

Läslistor för förskolan och skolan.

<https://regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/laslistorna-for-forskolan-och-skolan-presenteras/>

Regeringen vill göra skolan mobilfri.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/09/regeringen-vill-gora-skolan-mobilfri/>

Statsbidrag för försöksverksamhet med språkstärkande insatser under skollov.

<https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/statsbidrag/hitta-statsbidrag/statsbidrag-for-forsoksverksamhet-med-sprakstarkande-insatser-under-skollov-2026> (noterat 2026-01-20)

Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statens skolverk,

<https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=25530>